

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه تمدید مدت اجرای آزمایشی قانون ارتقاء سلامت
نظام اداری و مقابله با فساد»
(اعاده شده از شورای نگهبان (۳))

مقدمه

لایحه فوق‌الذکر، که بدواً مبنی بر تمدید مدت اجرای آزمایشی «قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد» به تصویب مجلس رسیده بود، پس از ارجاع نزد شورای نگهبان، با ایراداتی ماهوی نسبت به مفاد قانون مزبور، فارغ از موضوع تمدید آن، مواجه و به مجلس اعاده گردید. این رفت و برگشت تا دو نوبت دیگر ادامه یافت. حال کمیسیون محترم به منظور رفع آخرین ایرادات شورای نگهبان اصلاحاتی را در مصوبه سابق مجلس اعمال و جهت تصویب در صحن علنی مجلس، ارائه نموده است.

بررسی مصوبه کمیسیون

عنوان و ماده واحده

کمیسیون محترم در اولین اصلاح خود ضمن اصلاح عنوان لایحه به دائمی نمودن قانون ارتقای سلامت اداری و مقابله با فساد، مقرر داشته قانون مصوب ۱۳۹۰/۸/۷ با اصلاحات مذکور در مصوبه دائمی می‌شود. در حالی که لایحه اولیه ناظر به تمدید قانون مزبور بود؛ (همان‌طور که در گزارش‌های پیشین کارشناسی (گزارش شماره مسلسل ۱۵۸۴۰ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۸) تبیین گردید، قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد ضمن برخورداری از نقاط قوت و ابتکارات خاص، از کیفیت مناسبی برای دائمی نمودن برخوردار نیست و یکی از دلایل اجرائی نشدن بسیاری از احکام آن به کیفیت سیاست‌های مندرج در قانون مذکور بازمی‌گردد. مضافاً اینکه دولت اذعان نموده است که از ابتدای سال ۱۳۹۶ طی جلسات متعدد کارشناسی و آسیب‌شناسی قانون فوق‌الذکر، اقدام به تدوین لایحه دائمی قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد نموده است که در حال حاضر تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است. بنابراین، (در چارچوب تشریفات آیین‌نامه داخلی مجلس) پیشنهاد می‌گردد در راستای ارتقاء کیفی سیاست‌های پیشگیری و مبارزه با فساد، تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد در دستور کار مجلس قرار گیرد).

بند «۱» ماده واحده

اصلاح بند «ب» ماده (۱) قانون که ناظر به اصلاح عنوان و تعریف «مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار خدمات عمومی» می‌باشد، در واقع با هدف هماهنگی در عنوان و تعریف این مؤسسات با اسناد قانونی دیگر می‌باشد و سعی نموده تعریف دقیق‌تر و کامل‌تری از این مؤسسات ارائه دهد و از این حیث مناسب و تصویب آن مورد پیشنهاد است.

مخصوصی صحن علنی

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۳۸۸

شماره چاپ:

۱۷۷۰

تاریخ چاپ:

۱۳۹۸/۱۰/۲۳

معاونت پژوهش‌های

سیاسی - حقوقی

دفتر مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۵۸۴۰-۴

تاریخ انتشار:

۱۳۹۸/۱۰/۲۸

بند «۲» ماده واحده

اصلاح صورت گرفته در بند «ج» ماده (۲) نیز ناظر به اصلاح عنوان «مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار خدمات عمومی» در بند «ب» ماده (۱) می‌باشد. به عبارت دیگر با توجه به اینکه براساس بند «ب» اصلاحی عنوان «مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار مأموریت عمومی» به «مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار خدمات عمومی» اصلاح شده است، لازم بود بند «ج» ماده (۲) نیز از «شوراهای اسلامی شهر و روستا و مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار مأموریت عمومی» به «شوراهای اسلامی شهر و روستا و مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار خدمات عمومی» اصلاح می‌گردید.

بند «۳» ماده واحده

اصلاح موضوع این بند در خصوص ماده (۶) به دلیل ابهامی بوده است که شورای نگهبان در اولین اظهارنظر خود نسبت به این مصوبه وارد نموده بود. با این توضیح که شورای نگهبان در اولین بند از نظر خود در ماده (۶) قانون، عبارت «و در غیر این صورت پرونده را مختومه نماید» را از این جهت که معلوم نیست آیا نافی صلاحیت سایر مراجع قانونی می‌باشد یا خیر، واجد ابهام دانسته بود. با این توضیح که مطابق ماده مزبور «هیئتی ... تشکیل می‌شود تا پس از رسیدگی و تشخیص موارد مطروحه درباره افراد مشمول ماده (۵) این قانون، گزارش مستدل و مستند خود را از طریق دبیرخانه برای رسیدگی به قوه قضائیه پیشنهاد و در غیر این صورت پرونده را مختومه نماید ...»

کمیسیون به منظور رفع این ابهام، عبارت «مختومه نماید» را به عبارت «بایگانی نماید که این امر نافی صلاحیت سایر مراجع قانونی نمی‌باشد» اصلاح نموده است و در نتیجه ابهام مزبور، به دلیل عدم اشاره به «مختومه شدن» پرونده و تصریح به امکان رسیدگی توسط سایر مراجع رفع شده است.

بند «۴» ماده واحده

اصلاح مقرر در ماده (۱۷) قانون و تبصره آن در مقام رفع ابهام و ایراد شورای نگهبان نسبت به حکم ماده مزبور و تبصره آن می‌باشد. با این توضیح که ماده (۱۷) قانون مزبور برخی حمایت‌های قانونی را برای اشخاصی که تحت عنوان مخبر یا گزارش‌دهنده فعالیت می‌کنند، پیش‌بینی نموده است و مطابق تبصره همین ماده «اشخاص فوق در صورتی مشمول مقررات این قانون می‌شوند که اطلاعات آنها صحیح و اقدامات آنان مورد تأیید مراجع ذیصلاح باشد». لکن شورای نگهبان در دومین بند از ایرادات اظهارنظر نخست خود، تبصره ماده (۱۷) را از این جهت که آیا گزارش‌دهندگانی که اطلاعات آنها صحیح می‌باشد ولی غیرقابل اثبات است مشمول احکام این ماده می‌شوند یا خیر، واجد ابهام دانسته بود. این ابهام اگرچه در اصلاحیه‌های بعدی مجلس رفع شد، لکن پس از رفع این ابهام، شورای نگهبان ایرادی به تبصره اصلاحی ماده (۱۷) وارد نمود مبنی بر اینکه اطلاق تبصره ماده (۱۷) «در خصوص حمایت از افراد و به طور خاص عدم افشای نام افراد ارائه‌دهنده اطلاعات منوط به تأیید مراجع ذیصلاح حتی در مواردی که اشخاص بدون سوءنیت اقدام به ارائه اطلاعات کرده‌اند، مغایر شرع» می‌باشد.

حال کمیسیون ضمن اصلاح صدر ماده (۱۷) که در واقع ناظر به ابهام اولیه شورای نگهبان می‌باشد و براساس آن اعم از اینکه اطلاعات ارائه شده توسط افراد قابل اثبات باشد یا نباشد مشمول این ماده قرار گرفته است، تبصره ماده را در راستای رفع ایراد شورای نگهبان اصلاح نموده و به نظر می‌رسد با توجه به اینکه مطابق اصلاح صورت گرفته صرفاً اشخاصی که اثبات شود با سوءنیت

اقدام به ارائه اطلاعات خلاف واقع نموده‌اند مشمول مقررات این قانون قرار نمی‌گیرند، ایراد مزبور نیز مرتفع شده است. چراکه براساس ایراد شورای نگهبان منوط کردن حمایت از افراد، به تأیید مراجع ذی صلاحی حتی در مواردی که اشخاص بدون سوء نیت اقدام به ارائه اطلاعات کرده‌اند، مغایر شرع است و لذا تبصره اصلاحی عدم حمایت را صرفاً در حالتی دانسته که اولاً فرد اطلاع دهنده سوء نیت داشته باشد و ثانیاً اطلاعات خلاف واقع داده باشد.

ماده (۲۸)

شورای نگهبان در سومین بند از اظهارنظر اولیه خود اطلاق حکم ماده (۲۸) قانون را نسبت به دستگاه‌هایی که در قانون اساسی دارای وظایف خاص می‌باشند، مغایر اصولی چون ۵۷، ۶۰، ۱۵۶، ۱۷۰ و ۱۷۳ قانون اساسی دانسته است. همچنین در تبصره این ماده، تصویب آیین‌نامه توسط سران سه قوه، را مغایر اصول ۱۳۸ و ۱۵۸ قانون اساسی شناخته است. با این توضیح که ماده مورد ایراد، ناظر به وظایف شورای دستگاه‌های نظارتی می‌باشد. در این خصوص مجلس در مصوبات قبلی خود ناظر به لایحه حاضر بر متن فعلی قانون اصرار ورزیده بود و در اصلاحیه حاضر نیز مجدداً نسبت به این ماده اصرار شده است و در نتیجه در صورت تصویب این موضوع در صحن مجلس و پس از ارسال نزد شورای نگهبان و رفع ایراد در خصوص ماده (۱۷)، در راستای اصل ۱۱۲ قانون اساسی نزد مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع خواهد شد.

نتیجه‌گیری

باعنایت به توضیحات مطروحه به‌نظر می‌رسد اصلاحات صورت‌گرفته ناظر به مواد (۱) و (۲) قانون، فاقد ایراد بوده و اصلاحات در خصوص مواد (۴) و (۱۷) نیز رافع ابهامات و ایرادات شورای نگهبان تلقی شده و در رابطه با ماده (۲۸) نیز در صورت اصرار در راستای اصل ۱۱۲ قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع خواهد شد.

